

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

Αθήνα, 07.01.2025

Αριθμός Γνωμοδότησης 1/2025

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 5018/09.07.2024 του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.) της Διεύθυνσης Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται: α) Εάν είναι δυνατή η τροποποίηση του πτυχίου του αποφοιτήσαντος Ρ.Π.Β. μετά τη διόρθωση του επωνύμου του, στην οποία προέβη. β) Ποια στοιχεία πρέπει να περιέχουν τα πιστοποιητικά, που θα εκδίδονται σε τέτοιες περιπτώσεις. γ) Ποιο είναι το αρμόδιο όργανο, που θα παρέξει την εντολή διόρθωσης του επωνύμου στο Τμήμα Μηχανοργάνωσης του Πανεπιστημίου.

Ιστορικό:

Από το πραγματικό, το οποίο παρατίθεται στο εξεταζόμενο ερώτημα, σε συνδυασμό προς τα λοιπά στοιχεία του υπηρεσιακού φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτουν τα κατωτέρω :

1. Ο φοιτητής Ρ.Π.Β. τυγχάνει απόφοιτος του Τμήματος Ζωικής Παραγωγής και Υδατοκαλλιεργειών της Σχολής Αγροτικής Παραγωγής, Υποδομών και Περιβάλλοντος του Γ.Π.Α. Κατέστη πτυχιούχος στις 1.7.2019. Σε μεταγενέστερο της αποφοίτησης χρόνο και δυνάμει της υπ' αριθ. 1495/191/14.6.2023 απόφασης του Δημάρχου Σφακίων εγκρίθηκε η διόρθωση του επωνύμου του ενδιαφερόμενου, έτσι ώστε στα δημοτολόγια του Δήμου να φέρεται με το νέο επώνυμο του. Ακολούθησε η έκδοση από την οικεία αστυνομική αρχή νέου δελτίου αστυνομικής

ταυτότητας, ως και η έκδοση των υπ' αριθ. Α. 647/28.7.2023 και Ε 208/8.1.2024 «βεβαιώσεων συνδρομής νομίμων προϋποθέσεων άσκησης Γεωτεχνικού Επαγγέλματος» από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, υπό το νέο επώνυμο του. Δικαστική απόφαση διόρθωσης του επωνύμου τούτου δεν προκύπτει να έχει εκδοθεί. Με το από 28.7.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα ο ανωτέρω ζήτησε από τις υπηρεσίες του Ιδρύματος τη διόρθωση του παλαιού επωνύμου του, το οποίο εξακολουθεί να αναγράφεται στο πτυχίο του, στο νεότερο και ισχύον. Μετά ταύτα, η ερωτώσα υπηρεσία προβληματίστηκε, εάν αυτό είναι δυνατόν να γίνει, περαιτέρω δε με ποια στοιχεία πρέπει να εκδίδονται τα οικεία πιστοποιητικά, τα οποία εκδίδει το Ίδρυμα και, τέλος, ποιο πρέπει να είναι το διοικητικό όργανο, που θα παρέξει την εντολή στο αρμόδιο Τμήμα Μηχανοργάνωσης να διορθώσει το επώνυμο του αιτούντος επί το ορθόν. Για αυτόν το λόγο υπέβαλε σε μας το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό Πλαίσιο

2. Με τις παρακάτω διατάξεις του **ν. 344/1976** «Περί ληξιαρχικών πράξεων» (Α' 143), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 13, όπως έχει αντικατασταθεί και ισχύει με το άρθρο 28 ν. 4674/2020:

Παρ. 1.: «Για τη διόρθωση ληξιαρχικής πράξης απαιτείται τελεσίδικη δικαστική απόφαση».

Παρ. 2.: «Σφάλματα, παρεισφρήσαντα σε ληξιαρχική πράξη, μη αφορώντα στον τόπο, ημέρα, μήνα, έτος και ώρα τέλεσής τους στην πράξη βεβαιουμένου γεγονότος και εφόσον δεν αποδίδονται σε δόλο των συμπραξάντων την πράξη, δύνανται να διορθωθούν επίσης και μετά από άδεια του Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή, όπου δεν εδρεύει Εισαγγελέας, του Ειρηνοδίκη, η οποία παρέχεται μετά από έρευνα και εξακρίβωση των πραγματικών στοιχείων, κατόπιν αίτησης παντός έχοντος έννομο συμφέρον».

Παρ. 3.: «Σφάλματα, παρεισφρήσαντα σε ληξιαρχική πράξη προφανώς εκ παραδρομής, μπορούν να διορθωθούν και άνευ αδείας του Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Ειρηνοδίκη, από τον αρμόδιο ληξίαρχο, μετά από προηγούμενη από αυτόν έρευνα και εξακρίβωση των πραγματικών στοιχείων, κατόπιν αιτήσεως παντός έχοντος έννομο συμφέρον».

Άρθρο 14:

Παρ. 1 εδ. α', όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 7 ν. 4491/2017:

«Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων λόγω νομιμοποίησης, αναγνώρισης, αποκήρυξης, αμφισβήτησης, προσβολής της πατρότητας, υιοθεσίας τέκνου και λύσης αυτής, λύσης ή ακύρωσης γάμου, λύσης του συμφώνου συμβίωσης, προσθήκης ή μεταβολής ονόματος, επωνύμου, ιθαγένειας, θρησκειύματος ή «διόρθωσης φύλου» και καταχωρίζονται στο

πεδίο του πληροφοριακού συστήματος του άρθρου 8Α που φέρει την ένδειξη «Μεταβολές» εντός μηνός από τότε που έλαβαν χώρα με την προσκόμιση της σχετικής διοικητικής πράξης ή πιστοποιητικού περί του αμετακλήτου της σχετικής δικαστικής απόφασης».

3. Με τις κατωτέρω διατάξεις του άρθρου 45 της υπ' αριθμ. **B1/3/2.3.1990** απόφασης του **Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων** «Έγκριση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών» (Β' 165) ορίζονται τα ακόλουθα:

Παρ. 1: «Όλα τα Τμήματα του Γ.Π.Α., όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 8 του Π.Δ. 377/16.6.89, πλην του Γενικού Τμήματος απονέμουν πτυχίο Γεωπόνου στο οποίο αναγράφεται μόνο η ονομασία του Τμήματος φοίτησης».

Παρ. 2: «Στα πιστοποιητικά σπουδών των αποφοίτων προσδιορίζεται η ειδίκευσή τους».

Παρ. 6: «Ο τύπος του πτυχίου έχει ως εξής».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ
ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΠΟΝΕΜΕΙ
ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΠΤΥΧΙΟ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΡΙΘ. ΠΤΥΧΙΟΥ:
ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ:
ΕΙΣ
Τ
... ΟΠΟΙ... ΕΚΠΛΗΡΩΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ...
.....
ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, ΕΠΕΤΥΧΕ
ΣΤΙΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΕΤΥΧΕ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ
.....
Αθήνα 199...
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

4. Με τις παρακάτω διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 6 ν. **4831/2021** «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων και

άλλες διατάξεις' (Α' 170), όπως η όλη παράγραφος έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 106 ν. 5104/2024, ορίζονται τα εξής:

εδ. α': «*Η γνωμοδότηση μετά την υπογραφή της, σύμφωνα με την παρ. 2, διαβιβάζεται στο αρμόδιο για την αποδοχή της όργανο*».

εδ. β': «*Η αποδοχή ή μη της γνωμοδότησης διατυπώνεται ρητά στο σώμα του αντιτύπου της, με επισημειωματική πράξη η οποία φέρει ημερομηνία και υπογραφή*».

εδ. στ': «*Η γνωμοδότηση αποτελεί πράξη δεσμευτική για τη διοίκηση, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις Ανεξάρτητες Αρχές, μόνο μετά την αποδοχή της από το αρμόδιο προς τούτο όργανο.....*».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων:

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

5. Με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1 ν. 344/1976, όπως ισχύει σήμερα, ορίζεται ότι για τη διόρθωση ληξιαρχικής πράξης απαιτείται έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Με τη διάταξη της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, ο νομοθέτης παρέχει τη δυνατότητα διόρθωσης σφαλμάτων, τα οποία έχουν εισχωρήσει στο περιεχόμενο της ληξιαρχικής πράξης μετά από έκδοση σχετικής άδειας από τον αρμόδιο εισαγγελέα ή ειρηνοδίκη, κατά περίπτωση, υπό την απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση ότι η διόρθωση δεν πρέπει να αφορά στον τόπο και χρόνο τέλεσης του βεβαιωμένου γεγονότος και ότι η αστοχία δεν πρέπει να αποδίδεται σε δόλο των συμπραξάντων. Περαιτέρω, με τη διάταξη της παραγράφου 3 έχει οριστεί ότι σφάλματα που έχουν περιληφθεί στη ληξιαρχική πράξη από προφανή παραδρομή, μπορούν να διορθωθούν ακόμα και από τον αρμόδιο ληξίαρχο μετά από σχετική έρευνα από αυτόν.

Με τη διάταξη του επόμενου άρθρου 14 παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι μεταβολές, οι οποίες επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου σε μεταγενέστερο χρόνο από τη σύνταξη της σχετικής ληξιαρχικής πράξης και αφορούν, μεταξύ άλλων, σε αλλαγή του ονόματος ή του επωνύμου, καταχωρίζονται στο πληροφοριακό σύστημα, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 8Α, μέσα στην οριζόμενη προθεσμία.

6. Το πτυχίο που χορηγείται στους αποφοίτους των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) αποτελεί δημόσιο έγγραφο, στο οποίο αποτυπώνονται γεγονότα ως λαβόντα χώρα κατά τον χρόνο της σύνταξης του εγγράφου ενώπιον του συντάκτη του ή από αυτόν

και αποτελούν πλήρη απόδειξη ως προς την τέλεσή τους (πρβλ ΝΣΚ 180/2015). Για την αποδεικτική τους δύναμη τα έγγραφα αυτά πρέπει να είναι άρτια, δηλαδή να μην είναι τεμαχισμένα, διατμημένα, διαγραμμένα, να μην έχουν ξέσματα ή εξαλείψεις ή να έχουν υποστεί μεταβολή σε ουσιώδη στοιχεία (βλ. σχετ. Βαρθακοκόλη «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας», τόμος Β', εκδ. 1994, σελ. 896, Λαζαράτο «Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο», 3^η έκδ. 2018, σελ. 807). Το πτυχίο το οποίο χορηγείται από το Γ.Π.Α. στους αποφοίτους του αποτελεί και αυτό δημόσιο έγγραφο και εκδίδεται με ορισμένο τύπο και περιεχόμενο κατά τη διάταξη του άρθρου 45 παρ. 6 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Ιδρύματος.

7. Βασική αρχή η οποία διατρέχει τον χώρο του διοικητικού δικαίου, η οποία έχει και συνταγματικό υπόβαθρο, είναι η αρχή της νομιμότητας της δράσης της δημόσιας, εν γένει διοίκησης. Το περιεχόμενο αυτής έγκειται στο ότι αυτή δεν μπορεί να προβαίνει σε νομικές πράξεις, δηλαδή στην έκδοση ή τροποποίηση διοικητικών πράξεων και τη σύναψη συμβάσεων, καθώς και σε υλικές ενέργειες, παρά μόνο βάσει αρμοδιότητας, που παρέχεται από τις διατάξεις του ευρωπαϊκού, κοινοτικού δικαίου ή του Συντάγματος ή νομοθετικών ή κανονιστικών πράξεων. Η διοίκηση, εξάλλου, αντίθετα με ότι ισχύει για τους ιδιώτες, οι οποίοι μπορούν να ενεργήσουν οτιδήποτε δεν απαγορεύεται, οφείλει ή μπορεί να προβαίνει μόνο στις ενέργειες, που προβλέπονται και επιβάλλονται ή επιτρέπονται από τους σχετικούς κανόνες. Η διοίκηση, δηλαδή, οφείλει ή μπορεί να ενεργήσει μόνον ότι επιτρέπεται. Η νομιμότητα δε των ενεργειών της κρίνεται με βάση το νομικό καθεστώς, που ισχύει κατά τον χρόνο της διενέργειάς τους. (βλ. σχετ. Επαμ. Σπηλιωτόπουλου «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου», σελ. 85-87, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1997, Γ. Παπαχατζή, «Σύστημα Διοικητικού Δικαίου», Έκτη έκδοση, 1983, παρ. 92, σελ. 587 επόμ., Μιχ. Στασινοπούλου, «Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων», 1982, σελ. 24 επόμ., με παραπομπή σε νομολογικά δεδομένα .

8. Στη συγκεκριμένη περίπτωση από την κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπεται, ως κανόνας, κάποιος τρόπος διόρθωσης του πτυχίου, το οποίο έχει χορηγηθεί σε απόφοιτους των Α.Ε.Ι. είτε υπό τον τύπο της καταχώρησης σημείωσης ορισμένου περιεχομένου επί του πρωτοτύπου, είτε έκδοσης νεότερου τίτλου με διορθωμένα στοιχεία, στην περίπτωση κατά την οποία έχει επέλθει, σε μεταγενέστερο χρόνο, μεταβολή αυτών. Τούτο σημαίνει ότι η διοίκηση δεν έχει δυνατότητα και αρμοδιότητα, να εκδίδει τέτοιους τίτλους με σημείωση ή διορθωμένο κάποιο στοιχείο προσδιοριστικό της ταυτότητας του ενδιαφερομένου. (πρβλ ΣτΕ 1357/2009 σκ. 5). Κάποιες φορές, μάλιστα,

ο νομοθέτης έχει εκδηλώσει με σαφήνεια τέτοια βούληση. Σχετικά βλέπετε την περίπτωση των διατάξεων του άρθρου 54 παρ. 1 περ. ε' και στ', εδ. α' Β.Δ. της 20 Ιουνίου / 8 Ιουλίου 1955 «Περί των εγγραφών, μεταγραφών, ποινών, εξετάσεων μαθητών σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης» (σχετ. και ΝΣΚ 399/2010, 334/1996). Κάποιες δε φορές η βούληση έχει εκφραστεί κατά ρητό τρόπο. Βλέπετε την περίπτωση της διάταξης του άρθρου 19 παρ. 3 Π.Δ. 323/2003 «Αξιολόγηση μαθητών Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου και άλλες διατάξεις» (βλ. σχετ. ΝΣΚ 180/2015). Σε άλλη περίπτωση, πάντως, ο νομοθέτης έχοντας εκδηλώσει αντίθετη βούληση επέτρεψε ρητά την έκδοση νέου τίτλου σπουδών με καταχώρηση των νεότερων στοιχείων του ενδιαφερόμενου. Βλέπετε τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 και 3 ν. 4491/2017 «Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου-Εθνικός μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και άλλες διατάξεις», που αφορούν στην περίπτωση της αλλαγής φύλου από ενδιαφερόμενο. Μάλιστα, προς αυτή την κατεύθυνση έχει εκδοθεί και η υπ' αριθ. 115317/Ζ1/22.9.2022 εγκύκλιος της Διεύθυνση Οργάνωσης και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης, Τμήμα Α' Φοιτητικών Θεμάτων και Υποτροφιών του ΥΠΑΙΘΑ.

Έτερο θέμα, πάντως, είναι η έκδοση από το Πανεπιστήμιο, πιστοποιητικών σπουδών σε χρόνο μεταγενέστερο της διόρθωσης στοιχείου προσδιοριστικού της ταυτότητας του ενδιαφερόμενου, αφού σε τέτοιες περιπτώσεις το εκδιδόμενο έγγραφο πρέπει να περιέχει, πλέον, τα διορθωμένα στοιχεία του φυσικού προσώπου.

9. Με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 1 εδ., α', β' και στ' ν. 4831/2021 προκύπτει ότι οι γνωμοδοτήσεις, οι οποίες εκδίδονται από τις υπηρεσίες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, στο πλαίσιο άσκησης των σχετικών αρμοδιοτήτων τους κατ' εφαρμογή των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 2, 4 παρ. 1, περ. β' και παρ. 2, 8 παρ. 1 περ. γ' και 2, 20 παρ. 1 και 22 του νομοθετήματος αυτού, δεσμεύουν τη διοίκηση, ως προς τα νομικά ζητήματα, που έχουν αντιμετωπιστεί, μετά την αποδοχή τους από το αρμόδιο προς τούτο διοικητικό όργανο. Τούτο σημαίνει ότι, με το δεδομένο της αποδοχής της παρούσας από τον Πρύτανη του Ιδρύματος, οι λύσεις οι οποίες δίδονται σ' αυτήν, δεσμεύουν τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και επομένως και το οικείο Τμήμα Μηχανοργάνωσης.

Απάντηση

10. Κατά συνέπεια των όσων έχουν αναφερθεί παραπάνω οι απαντήσεις, οι οποίες προσήκουν στους προβληματισμούς της ερωτώσας υπηρεσίας είναι:

α) Τροποποίηση του πτυχίου, το οποίο έχει λάβει ο απόφοιτος του Ιδρύματος Ρ.Π.Β. μετά την μεταγενέστερη διόρθωση του επώνυμου του στην οποία έχει προβεί, δεν είναι δυνατή με οποιονδήποτε τρόπο.

β) Τα πιστοποιητικά που εκδίδουν οι υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, σε μεταγενέστερο χρόνο εκείνου της διόρθωσης του επώνυμου του ενδιαφερόμενου, πρέπει να περιέχουν το διορθωμένο, πλέον, επώνυμο. Στην περίπτωση του αιτούντος δικαστική απόφαση διόρθωσης του επωνύμου του δεν προκύπτει να έχει εκδοθεί και επομένως δεν τίθεται ζήτημα τέτοιας μνείας επί του περιεχομένου των πιστοποιητικών.

γ) Μετά την αποδοχή της παρούσας γνωμοδότησης το Τμήμα Μηχανοργάνωσης του Γ.Π.Α. δεσμεύεται, άνευ ετέρου, να ευθυγραμμισθεί και να ακολουθήσει τις λύσεις, οι οποίες έχουν δοθεί από το Ν.Σ.Κ. επί των τεθέντων ζητημάτων.

Ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Περικλής Αγγέλου